

Minister van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rjksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

5.1.2e

M 5.1.2e
5.1.2e@mininvenj.nl

Datum

17 maart 2021

Ons kenmerk

3256589

nota

Vorbereiding plenaire vergadering CIO (CIO-plenair) over
coronamaatregelen en routekaart voor kerken 19/3

1 Doel nota

Vorbereiding MS-teams met CIO-plenair (incl. tientallen deelnemers uit de kerkelijke achterban) op 19 maart van 8.45-9.45 uur.

2 Aanleiding, gevraagde actie(s) en advies

In de afgelopen periode is er meermaals (technisch) overleg geweest tussen het CIO en JenV over de coronamaatregelen. Herhaaldelijk is geadviseerd om de routekaart voor kerken aan te laten sluiten bij de coronamaatregelen, waaronder het aansluiten van de aantallen kerkgangers bij de aantallen gehanteerd voor culturele instellingen en evenementen (conform routekaart overheid). Het CIO heeft dit dringende advies tot dusver niet opgevolgd. Het is aan de kerken zelf om hier verantwoordelijkheid voor te nemen. Publicatie van de routekaart voor kerken wordt rond 19 maart, na de plenaire CIO-vergadering, verwacht. In het overleg van 4 maart jl. heeft u toegezegd om in de brede CIO vergadering (inclusief deelnemers uit kerkelijke achterban) een presentatie te geven van het epidemiologische beeld en vragen te beantwoorden. Verder heeft u op 12/3 aangegeven dat als op 23/3 versoepelingen (bijstellingen) worden aangekondigd u het redelijk vindt dat ook de kerken daarin worden meegenomen. Daarbij heeft u gerefereerd aan de m2 norm (vergelijkbaar met de niet-essentiële winkels/voorzieningen).

Deelnemers CIO: 5.1.2e en vertegenwoordigers van 31 kerkgenootschappen die zich hebben aangesloten bij het CIO.

Deelnemers JenV: 5.1.2e (DWJZ/JZW), 5.1.2e (beiden NCTV) en 5.1.2e (DCOM).

Advies/bespreekpunten

- **Toelichting/presentatie epidemiologisch beeld**

U geeft een korte presentatie waarbij u ingaat op de actuele epidemiologische situatie. **N.B. Deze presentatie (factsheet afkomstig van VWS) wordt 18 maart rond 17.00 naar u gezonden, zodat de laatste epidemiologische gegevens meegenomen kunnen worden. Het CIO zal deze presentatie ook vooraf ontvangen, zodat zij de presentatie digitaal kunnen delen tijdens de vergadering.** U kunt naar verwachting na het welkom heten door de voorzitter direct beginnen met de presentatie. De agenda van het CIO-overleg wordt nog gedeeld. In de CIO-vergadering zal na het overleg met u een presentatie van de routekaart kerken worden gegeven aan de 31 kerkgenootschappen; de verwachting is dat de routekaart vervolgens wordt vastgesteld.

- **Beantwoording vragen achterban CIO**

Tijdens de plenaire vergadering zal aan de kerkelijke achterban ruimte worden geboden om vragen aan u te stellen. Zie daarvoor de Q&A's in de bijlage (bijlage 1).

- **Mogelijke versoepelingen en maatwerk voor kerken**

- Omdat besluitvorming over versoepelingen detailhandel etc. plaatsvindt op 23/3 en op vrijdag het OMT-advies nog niet binnen is, kunt u nog weinig zeggen over de evt. versoepelingen en wat dit betekent voor kerken en andere religieuze instellingen. Wel kunt u aangeven dat max. 30 personen per samenkomst een eerste stap kan zijn (CIO is hierover geïnformeerd). Daarna kunnen we weer verder kijken naar maatwerk voor kerken. U kunt aangeven aan het CIO hierover graag in gesprek te blijven.

- **Aanbieden routekaart kerken**

Indien de routekaart kerken in de CIO-vergadering van a.s. vrijdag wordt vastgesteld, is de verwachting dat kort daarna de routekaart zal worden gepubliceerd. In het overleg van 19 februari heeft het CIO u gevraagd om de routekaart voor kerken in ontvangst te nemen. U heeft dit destijds toegezegd. De voorzitter van het CIO heeft op 17/3 gevraagd naar de stand van zaken hieromtrent. Hij wil graag de routekaart tijdens een "kort moment" persoonlijk onder de aandacht van u brengen. De vraag van het CIO is of u bereid bent deze routekaart in ontvangst te nemen en "ervan kennis te nemen" en of dit op korte termijn ná a.s. vrijdagmorgen (i.c. vrijdagmiddag of evt. maandagmorgen) kan. Dit verzoek is reeds onder uw aandacht gebracht via DBO op 17/3. **Vooralsnog is voor vrijdagmiddag een reservering gedaan om de routekaart digitaal in ontvangst te nemen. Zoals u bekend, komt de routekaart kerken niet geheel overeen met de routekaart overheid (aantallen), zie ook punt 3 nota.**

Spreektekst CIO algemene vergadering:

- *Toelichting epidemiologisch beeld aan de hand van de VWS factsheet.*
- Ik erken het belang van maatwerk voor kerken: religieuze instellingen hebben altijd een bijzondere positie gehad tijdens de coronacrisis. Daarom heb ik altijd goed overleg met het CIO hierover gehad.
- Vanwege de vrijheid van godsdienst hebben de religieuze organisaties telkens op vrijwillige basis de overheidsmaatregelen grotendeels overgenomen.
- Het kabinet prijst die houding; alles is er op gericht onze ouderen en mensen met kwetsbare gezondheid te beschermen en de ziekenhuis te ontlasten.
- We beseffen dat in zware tijden zijn, en dat mensen willen samenkomen om steun bij elkaar te vinden en in het geloof.
- Wel blijf ik het belang benadrukken om de overheidsmaatregelen op te volgen, ondanks de bijzondere positie van religieuze instellingen. Evt.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum

17 maart 2021

Ons kenmerk

3256589

- versoepelingen zijn afhankelijk van het epidemiologisch beeld. Samen moeten we de schouders eronder zetten: daar hebben we iedereen voor nodig.
- Het is goed dat het CIO/kerken hun verantwoordelijkheid hebben genomen voor wat betreft de invulling van maatwerk. Daarbij heb ik wel vastgesteld dat de vernieuwde versie van routekaart voor kerken qua aantallen kerkgangers bij de verschillende risiconiveaus niet overeen komen met de regels van de rijksoverheid (voor culturele instellingen). Op dit punt is er een verschil van mening/inzicht wat verstandig is als het gaat om het houden van samenkomsten in kerken. Dat geldt voor kleine kerken (< 300 zitplaatsen) en grote kerken (> 300 zitplaatsen).
  - **bespreekpunt:** Ik begrijp ook de behoefte voor versoepelingen bij religieuze instellingen. Tegelijkertijd zien we dat we aan de start staan van een derde golf. De epidemiologische situatie is waarschijnlijk nog te precair. Dinsdag 23/3 zal er weer een persconferentie plaats vinden. Mocht er ruimte zijn voor versoepelingen, dan heeft dit ook zijn weerslag op religieuze instellingen. Een eerste stap kan bijvoorbeeld weer samenkomsten van max. 30 personen zijn. Hierover blijf ik graag in gesprek met religieuze instellingen.
  - Ik kan me voorstellen dat er vanuit de achterban veel vragen leven. Daarom was ik ook graag bereid om aan deze vergadering deel te nemen en jullie vragen te beantwoorden (zie bijlage 1 voor Q&A's).

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
17 maart 2021

Ons kenmerk
3256589

- Avondklok

buiten reikwijdte verzoek
----

buiten reikwijdte verzoek	Als argumentatie wordt o.a. aangevoerd dat grondwettelijk gezien de uitoefening van het kiesrecht op gelijke voet kan worden gesteld met het recht op de vrijheid van godsdienst. Vanuit het CIO is hierover nog geen verzoek binnengekomen maar er zijn wel twee Joodse gemeenschappen aangesloten bij het CIO. Hoewel het dringend advies vanuit de overheid is alleen digitale vieringen te houden (en fysieke bijeenkomsten worden afgeraden) blijft ook bij digitale avondvieringen het probleem bestaan dat vrijwilligers (die de digitale dienst ondersteunen) na 21.00 uur niet over straat mogen. Ook blijkt uit de verzoeken dat men graag fysieke vieringen wil houden, rekening houdend met coronamaatregelen. DGS&B werkt aan een reactie en stemt deze met u af.
---------------------------	--

3 Toelichting op het advies

Routekaart kerken (bijlage 2)

Kernpunten van technische onderdelen die niet overeen komen tussen de routekaart voor kerken en de overheidsroutekaart (zie ook bijlage 3 technische vergelijking routekaart kerken en overheidsroutekaart):

- **Aantal kerkgangers:**
  - o Komt niet overeen met regels voor culturele instellingen en evenementen. Dit werkt ook door in de zgn. doopdiensten en huwelijksdiensten.

- Wat verbeterd is: er wordt aan de voorkant geen onderscheid meer gemaakt tussen kleine en grote kerken.
- Echter: maatwerk voor grote kerken wordt in de toelichting verder beschreven. Dit is inhoudelijk ongewijzigd ten aanzien van de vorige keer, wat niet conform regels voor culturele instellingen en evenementen is. Het advies aan het CIO voor grote kerken is om aan te sluiten bij de niveaus waakzaam en zorgelijk en ruimtes groter dan 2000m2 onder voorwaarden uit te zonderen van max. aantal personen, conform bestuurdersversie van de routekaart van de overheid. Ook mist de door u gevraagde clause om dit maatwerk voor grote kerken alleen toe te passen wanneer het epidemiologisch beeld (dus als de niveaus zorgelijk en waakzaam gelden) daar ruimte toe geeft.
- **Ontmoeting binnen en buiten:**
  - Uit eerdere gesprekken met het CIO blijkt dat kerken deze ontmoeting, koffie en thee na de kerkdienst, zien als onderdeel van een religieuze bijeenkomst. voor de buitenwereld is het niet evident dat koffiedrinken onderdeel is van een religieuze bijeenkomst.
  - Daarnaast komen de aantallen van 'ontmoeting buiten' niet overeen met aantal kerkgangers of regels voor culturele instellingen en evenementen.
- **Kerkelijke activiteiten: 'voor 18 jaar en ouder' & 'inloophuis':**
  - Beschreven aantallen komen niet overeen met regels voor culturele instellingen en evenementen.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
17 maart 2021

Ons kenmerk
3256589

4 Dilemma's

Zie punt 3.

5 Politieke en bestuurlijke context

In de laatste coronadebatten is aandacht gevraagd voor het maatwerk kerken (o.m. CU). Indien versoepelingen worden doorgevoerd op 31/3 zullen politieke partijen (m.n. christelijke partijen) ook versoepelingen willen voor de kerken.

buiten reikwijdte verzoek

6 Communicatie

Wanneer het CIO besluit tot het publiceren van de routekaart van kerken, is het voorstel om de volgende woordvoeringlijn in grote lijnen te hanteren (afhankelijk van de uiteindelijke uitkomst):

- De afgelopen maanden heb ik goed overleg gehad met de verschillende religieuze koepels over de maatregelen die het kabinet neemt in de strijd tegen het coronavirus.
- Vanwege de vrijheid van godsdienst hebben de religieuze organisaties telkens op vrijwillige basis de maatregelen grotendeels overgenomen.
- Het kabinet prijst die houding; alles is er op gericht onze ouderen en mensen met kwetsbare gezondheid te beschermen en de ziekenhuis te ontlasten.
- We beseffen dat het zware tijden zijn, en dat mensen willen samenkomen om steun bij elkaar te vinden en in het geloof.
- Ook in het recente overleg heb ik de religieuze organisaties opgeroepen zich te blijven houden aan de huidige strenge coronamaatregelen, waarbij kerken zich vrijwillig aansluiten bij de overheidsmaatregelen.

- We moeten nu samen de schouders er onder zetten.

7 Afstemming

NCTV:

5.1.2e

DCOM:
DBO.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
17 maart 2021

Ons kenmerk
3256589

8 Bijlagen

1. Q&A's.
2. Routekaart kerken versie 19-03-2021.
3. Technische vergelijking routekaart voor kerken en routekaart overheid.
4. Routekaart overheid bestuurdersversie 2-2-21.
5. Agenda CIO-plenair.